

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **T. A., M. B. i M. K.**

uniewinnionych od czynów z art. 231 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 19 września 2025 r.

wniosku obrońcy T. A.

o wyłączenie sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie II KK 254/25,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., art. 6 ust. 1 Konwencji o
Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 19 Traktatu o Unii
Europejskiej w zw. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

postanowił

**wyłączyć sędziego Stanisława Stankiewicza od udziału w
sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt II KK 254/25.**

UZASADNIENIE

W Sądzie Najwyższym, w związku z wniesionymi na niekorzyść oskarżonych kasacjami, zarejestrowana została pod sygn. II KK 254/25, sprawa T. A., M. B. i M. K., uniewinnionych od czynów kwalifikowanych z art. 231 § 1 k.k.

Sprawa zarządzeniem z dnia 29 sierpnia 2025 r. przydzielona została do rozpoznania sędziemu Stanisławowi Stankiewiczowi.

W dniu 10 września 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy T. A. o wyłączenie od udziału (od orzekania) w tej sprawie sędziego referenta wskazując na tryb powołania go urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek

Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.). Uzasadniając wniosek obrońca, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazał, że rozpoznanie sprawy z udziałem wymienionego sędziego będzie skutkowało wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a jednocześnie nie gwarantuje reprezentowanemu przez niego oskarżonemu prawa do rzetelnego procesu, a więc sprawiedliwego i bezstronnego rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie Sądu Najwyższego zarejestrowanej pod sygn. II KK 254/25 sędziego Stanisława Stankiewicza jest zasadny.

Trafnie zwraca uwagę autor wniosku, że udział wymienionego sędziego w rozpoznaniu tej sprawy będzie skutkowało wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Przesądza o tym pkt 1 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK z 2020 r., z. 2 poz. 7) oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK z 2022 r., z. 6, poz. 22).

Co więcej, słusznie też podnosi obrońca – z powołaniem się na szereg judykatów Sądu Najwyższego, w tym zapadłych w odniesieniu do sędziego Stanisława Stankiewicza w związku ze złożonymi w innych sprawach wnioskami o jego wyłączenie, że rozpoznanie sprawy z udziałem tego sędziego naruszy prawo T. A. do rzetelnego procesu gwarantowane w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC). Wskazał wreszcie, że orzeczenie o wyłączeniu od udziału w niniejszej sprawie sędziego powołanego w tożsamym trybie na urząd sędziego Sądu Najwyższego co sędzia Stanisław Stankiewicz już w toku niniejszego postępowania kasacyjnego zapadło, a to w odniesieniu do sędziego Anny Dziergawki (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2025 r., KRI 1182 – k. 222-226 akt SN).

Sąd Najwyższy w tym składzie w całej rozciągłości podziela wywód przedstawiony w tym ostatnim orzeczeniu, z którego wynika, że sędzia powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez organ ukształtowany niezgodnie z Konstytucją, tj. w trybie określonym przepisami ustawy o KRS z 2017 r., nie uzyskuje statusu sędziego Sądu Najwyższego w rozumieniu Konstytucji RP, ze wszystkimi tego konsekwencjami. Powyższe ma pełne odniesienie do sędziego Stanisława Stankiewicza, który powołany został na urząd sędziego Sądu Najwyższego przez organ mający jedynie w nazwie określenie „Krajowa Rada Sądownictwa”, w rzeczywistości nie będąc organem konstytucyjnym.

Dodatkowym wparciem dla tego poglądu jest aktualne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności wyrok z dnia 4 września 2025 r., C-225/22, w którym dokonując interpretacji wiążących Polskę przepisów prawa Unii Europejskiej m.in. uznano, że:

1) „Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE (Traktatu o Unii Europejskiej) w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz zasadę pierwszeństwa prawa Unii należy interpretować w ten sposób, iż:

stoją one na przeszkodzie uregulowaniom państwa członkowskiego oraz orzecznictwu sądu konstytucyjnego tego państwa, z których wynika, że sąd krajowy jest zobowiązany do zastosowania się do orzeczenia wydanego przez skład orzekający sądu wyższej instancji, w przypadku gdy na podstawie orzeczenia Trybunału ten sąd krajowy ustali, że co najmniej jeden z sędziów zasiadających w tym składzie orzekającym nie spełnia wymogów dotyczących niezawisłości, bezstronności i uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy w rozumieniu tego postanowienia, oraz że ponadto na mocy prawa krajowego nie może on dokonywać badania prawidłowości ukształtowania tego składu orzekającego na podstawie tych samych okoliczności, które zostały uwzględnione w tym orzeczeniu Trybunału.

2) Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy interpretować w ten sposób, że:

w sytuacji gdy na podstawie orzeczenia Trybunału ustalono, iż organ sądowy ostatniej instancji nie spełnia wymogów dotyczących niezawisłości, bezstronności i uprzedniego ustanowienia na mocy ustawy w rozumieniu tego postanowienia, wydane przez taki organ orzeczenie, na mocy którego dana sprawa zostaje przekazana sądowi niższej instancji do ponownego rozpoznania, należy uznać za niebyłe, gdy taka konsekwencja jest z punktu

widzenia danej sytuacji procesowej nieodzowna dla zagwarantowania pierwszeństwa prawa Unii”.

Wprawdzie wyrok ten zapadł w związku z orzeczeniem wydanym przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, wszelako z uwagi na tryb powołania sędziów tej Izby, który miał zastosowanie również w odniesieniu do osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w innych Izbach Sądu Najwyższego w oparciu o wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą o KRS z 2017 r., wykładnia przepisów prawa europejskiego dokonana przez TSUE w powołanym judykacie ma pełne zastosowanie również w stosunku do tych innych sędziów.

Orzekanie przez sędziego Stanisława Stankiewicza w niniejszej sprawie skutkowałoby więc nie tylko wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz naruszeniem art. 6 ust. 1 EKPC, lecz również pozostawałoby w sprzeczności z Traktatem o Unii Europejskiej oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych.

Dla uniknięcia wskazanych wyżej konsekwencji mogących mieć wpływ na porządek prawny Rzeczypospolitej Polskiej, co na chwilę obecną trudno jest nawet do określenia (np. w wypadku hipotetycznego uchylecia zapadłego w tej sprawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 grudnia 2024 r., sygn. akt II AKa 128/20), wyłączenie wyżej wymienionego sędziego od udziału w niniejszej sprawie i to zarówno w odniesieniu do oskarżonego, w którego imieniu złożono wniosek o wyłączenie, lecz również co do pozostałych objętych tym postępowaniem kasacyjnym osób, uznać należało za konieczne.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]